

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 2 kwietnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Małecka

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Krzemińska

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2020 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa L. M.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę i rentę

I. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 75.000zł (siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 marca 2016r. do dnia zapłaty.

II. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 12.340zł (dwanaście tysięcy trzysta czterdzieści złotych) tytułem skapitalizowanej renty z powodu zwiększonych potrzeb od 1 lipca 2016r. do dnia 31 marca 2020r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po wydaniu wyroku do dnia zapłaty.

III. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 28.839,36zł (dwadzieścia osiem tysięcy osiemset trzydzieści dziewięć złotych 36/100) tytułem skapitalizowanej renty z powodu utraty zdolności do pracy płatnej od 1 sierpnia 2016r. do dnia 31 marca 2020r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po wydaniu wyroku do dnia zapłaty.

IV. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 20.556,83zł (dwadzieścia tysięcy pięćset pięćdziesiąt sześć złotych 83/100) tytułem skapitalizowanej renty z powodu utraty zdolności do pracy od lipca 2013r. do lipca 2016r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 marca 2016r. do dnia zapłaty.

V. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda tytułem renty z powodu zwiększonych potrzeb kwotę 280zł (dwieście osiemdziesiąt złotych) miesięcznie płatną do 10-tego każdego miesiąca począwszy od 1 kwietnia 2020r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat.

VI. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda tytułem renty z powodu utraty zdolności do pracy płatnej kwotę 655,44zł (sześćset pięćdziesiąt pięć złotych 44/100) miesięcznie, płatną do 10-tego dnia każdego miesiąca począwszy od 1 kwietnia 2020r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat.

VII. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

VIII. Kosztami procesu obciąża w całości pozwanego, szczegółowe rozliczenie pozostawiając referendarzowi sądowemu przy uwzględnieniu wynagrodzenia dla pełnomocnika powoda na poziomie dwukrotności stawki minimalnej.

/-/Małgorzata Małecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 lipca 2016 r. **powód L. M.**, zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie **od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W.** na rzecz powoda :

1. kwoty 75.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 marca 2016 r. do dnia zapłaty,
2. kwoty 280 zł - comiesięcznej renty z tytułu zwiększonych potrzeb, płatnej do 10-go dnia każdego miesiąca, począwszy od 1 lipca 2016 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia w płatności którejkolwiek z rat,
3. kwoty 655,44 zł – comiesięcznej renty z tytułu utraty zdolności do pracy, płatnej do 10-go każdego miesiąca począwszy od 1 lipca 2016 r., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia w płatności którejkolwiek z rat,
4. kwoty 20.920,83 zł - skapitalizowanej renty z tytułu utraty zdolności do pracy za okres od lipca 2013 r. do lipca 2016 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 marca 2016 r. do dnia zapłaty,
5. kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 14.400 zł.

Uzasadniając swoje stanowisko powód wskazał, iż doznał rozległych urazów ciała na skutek wypadku drogowego, którego był uczestnikiem. Powód podał, iż zgłosił stronie pozwanej szkodę oraz wniósł o zapłatę zadośćuczynienia w wysokości 250.000 zł, natomiast strona pozwana wypłaciła na rzecz powoda kwotę 65.000 zł tytułem zadośćuczynienia - z wysokością której powód się nie zgadza. Jednocześnie zażądał renty z tytułu zwiększonych potrzeb spowodowanych jego stanem zdrowia oraz renty z tytułu utraty zdolności do pracy. (k. 2-17 akt)

Postanowieniem Sądu z dnia 7 listopada 2016 r. oddalono wniosek powoda o zwolnienie go od kosztów sądowych w całości. (k. 172-173 akt)

Pismem procesowym z dnia 7 grudnia 2016 r. powód złożył skargę na ww. postanowienie wnosząc o jego zmianę i zwolnienie powoda od kosztów sądowych w całości. (k. 178-181 akt)

Postanowieniem tut. Sądu z dnia 10 marca 2017 r., utrzymano w mocy zaskarżone postanowienie. (k. 183-187 akt)

Pismem procesowym z dnia 8 maja 2017 r. **pozwany (...) S.A. w W. złożył odpowiedź na pozwem**, w której wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko strona pozwana m. in. podała, iż w toku likwidacji szkody ustaliła, iż powód doznał 30 % trwałego uszczerbku na zdrowiu. Pozwany zakwestionował twierdzenia powoda o uszczerbku na zdrowiu, wskazał że stan psychiczny powoda nie wymaga dodatkowego leczenia, a nadto, iż powód nie wykazał zasadności swoich roszczeń. Zdaniem pozwanego, powód znacznie również zawyżył kwotę żądanego zadośćuczynienia. Pozwany zakwestionował ponadto zasadność żądanej renty miesięcznej oraz skapitalizowanej, stojąc na stanowisku, że powód nie wykazał swojego roszczenia zarówno co do zasady, jaki co do wysokości. (k. 201-205 akt)

W dalszym toku procesu strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska, rozszerzając je o kolejne argumenty.

Sąd ustalił co następuje:

Dnia 16 lipca 1999 r. w G. miał miejsce wypadek drogowy. Kierujący samochodem osobowym Ł. G., poruszający się z nadmierną prędkością, aby uniknąć zderzenia z ciągnikiem poruszającym się w tym samym kierunku wykonał gwałtowny manewr skrętu na prawy pas ruchu, po czym stracił panowanie nad samochodem, a w konsekwencji uderzył w drzewo, w wyniku czego powód będący pasażerem doznał obrażeń i rozstroju zdrowia. Kierujący Ł. G. w wyniku doznanych obrażeń zmarł.

W sprawie powyższego wypadku Prokuratura Rejonowa w G. wszczęła dochodzenie. Postanowieniem z dnia 20 sierpnia 1999 r., wobec śmierci sprawcy wypadku, przedmiotowe dochodzenie zostało umorzone.

W chwili zdarzenia, sprawca wypadku posiadał ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

Okoliczności bezsporne, a nadto dowód: postanowienie o umorzeniu dochodzenia z dnia 20 sierpnia 1999 r. (k. 25-26 akt), zeznania świadka W. M. (1) na rozprawie w dniu 22 czerwca 2017 r. (k. 225-226)

Bezpośrednio po wypadku powód został przetransportowany do Zespołu (...) w G., gdzie był hospitalizowany na oddziale chirurgii w dniach 16-17 lipca 1999 r. W okresie od 17 do 30 lipca 1999 r. powód przebywał w Klinice (...) w P., a następnie od 30 lipca do 26 sierpnia 1999 r. w Wojewódzkim Szpitalu (...) w G..

Powód został wypisany ze szpitala w stanie ogólnym dobrym z zaleceniem dalszego leczenia ambulatoryjnego z kontynuowaniem ćwiczeń według wyuczonego w szpitalu schematu. Powód kontynuował leczenie w trybie ambulatoryjnym w Poradni Neurochirurgii (...) Publicznego Szpitala (...) w P..

W trakcie hospitalizacji w ww. podmiotach leczniczych u powoda rozpoznano: uraz wielonarządowy (uogólniony), uraz czaszkowo-mózgowy z mnogimi krwiami śródczaszkowymi: krwiakiem nadtwardówkowym okolicy czołowo-skroniowej lewej i ciemieniowo-skroniowej lewej, krwiakiem wewnątrzmożgowym okolicy ciemieniowej lewej, wielofragmentowe złamania kości czaszki okolicy czołowo-skroniowej, ciemieniowej z wgłobieniem kości okolicy ciemieniowej lewej z obrzękiem mózgu, niedowładem prawostronnym i afazją, także złamanie żebra VI, VII, VIII po stronie lewej.

W trakcie hospitalizacji powód został poddany zarówno leczeniu operacyjnemu jak i farmakologicznemu.

Dowód: dokumentacja medyczna powoda (k. 38-111 akt), opinia biegłego neurologa (k. 431-452 akt),

Przed dniem wypadku powód zatrudniony był w oparciu o umowę o pracę na czas nieokreślony w zakładzie pracy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G., w pełnym wymiarze godzin, na stanowisku magazyniera, za miesięcznym wynagrodzeniem ok. 1076 zł.

Dowód: umowy o pracę powoda (k. 141-143 akt)

Od dnia wypadku powód pozostawał osobą częściowo niezdolną do pracy, w związku z czym pobierał świadczenie rentowe.

Orzeczeniem lekarza orzecznika (...) z dnia 15 lutego 2000 r. ustalono uprawnienia powoda do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 12 miesięcy, a nadto wskazano, że niezdolność do pracy powstała od ukończenia zasilku chorobowego i pozostaje w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Decyzją z dnia 24 lutego 2000 r., (...), (...) odmówił przyznania powodowi prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z przebyłym wypadkiem.

Decyzją z dnia 14 marca 2000 r., OL- (...) - (...), (...) przyznał powodowi świadczenie rehabilitacyjne na okres od dnia 12 stycznia 2000 r. do dnia 5 stycznia 2001 r.

Orzeczeniem lekarza orzecznika (...) z dnia 14 grudnia 2000 r. powód został uznany za częściowo niezdolnego do pracy w okresie do grudnia 2001 r. W orzeczeniu wskazano, iż częściowo niezdolność do pracy powstała od wyczerpania świadczenia rehabilitacyjnego i pozostaje w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Decyzją z dnia 28 grudnia 2000 r. (...) przyznał powodowi rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem, przysługującą od dnia 6 stycznia 2001 r. do 31 grudnia 2001 r. Wysokość świadczenia rentowego od dnia 6 stycznia 2001 r. określono na kwotę 362 zł, a od dnia 1 lutego 2001 r. na kwotę 434,30 zł. W decyzji ustalono, iż renta przysługuje powodowi do dnia 31 grudnia 2001 r.

Orzeczeniem lekarza orzecznika (...) z dnia 13 listopada 2001 r. powód został uznany za częściowo niezdolnego do pracy w okresie do listopada 2002 r. W orzeczeniu tym wskazano, iż częściowa niezdolność do pracy pozostaje w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Decyzją z dnia 21 listopada 2001 r. (...) ustalił wysokość renty powoda na kwotę 489,46 zł od dnia 1 listopada 2001 r. W decyzji ustalono, iż renta przysługuje powodowi do dnia 30 listopada 2002 r.

Orzeczeniem lekarza orzecznika (...) z dnia 26 listopad 2002 r. powód został uznany za częściowo niezdolnego do pracy do listopada 2005r. W orzeczeniu wskazano, iż częściowa niezdolność do pracy pozostaje w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Decyzją z dnia 4 grudnia 2002 r. (...) wznowił wypłatę renty powodowi począwszy od 1 grudnia 2002 r. W decyzji wskazano, iż renta przysługuje powodowi do 30 listopada 2005 r. Wysokość renty od 1 grudnia 2002 r. wynosiła 491,90 zł.

Orzeczeniem lekarza orzecznika (...) z dnia 12 października 2005 r. powód został uznany za częściowo niezdolnego do pracy w okresie do października 2007 r. W orzeczeniu tym wskazano, iż częściowa niezdolność do pracy pozostaje w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Decyzją o przeliczeniu renty z dnia 8 listopada 2005 r. (...) wskazał, iż od 1 listopada 2005 r. wysokość należnej powodowi renty wynosi 519,29 zł.

Orzeczeniem lekarza orzecznika (...) z dnia 29 października 2007 r. powód został uznany za częściowo niezdolnego do pracy w okresie do października 2012 r. W orzeczeniu tym wskazano, iż częściowa niezdolność do pracy pozostaje w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Decyzją z dnia 14 listopada 2007 r. (...) przyznał powodowi prawo do renty na dalszy okres od dnia 1 listopada 2007 r. do dnia 31 października 2012 r. W decyzji wskazano, iż wysokość renty od 1 listopada 2007 r. wynosi 551,48 zł.

Orzeczeniem lekarza orzecznika (...) z dnia 12 listopada 2012 r. powód został uznany za częściowo niezdolnego do pracy w okresie do dnia 30 listopada 2014 r. W orzeczeniu tym wskazano, iż częściowa niezdolność do pracy pozostaje w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Decyzją z dnia 29 listopada 2012 r. (...) przyznał powodowi prawo do renty na dalszy okres od dnia 1 listopada 2012 r. do dnia 30 listopada 2014 r. W decyzji wskazano, iż wysokość renty od 1 listopada 2012 r. wynosi 736,06 zł.

Orzeczeniem lekarza orzecznika (...) z dnia 17 listopada 2014 r. powód został uznany za częściowo niezdolnego do pracy w okresie do dnia 30 listopada 2017 r. W orzeczeniu tym ponownie wskazano, iż częściowa niezdolność do pracy pozostaje w związku z wypadkiem w drodze do pracy.

Decyzją z dnia 2 grudnia 2014 r. (...) przyznał powodowi prawo do renty na dalszy okres od dnia 1 grudnia 2014 r. do dnia 30 listopada 2017 r. W decyzji wskazano, iż wysokość renty od 1 grudnia 2014 r. wynosi 777,76 zł.

Decyzją z dnia 19 października 2017 r. (...) przyznał powodowi prawo do renty na dalszy okres od dnia 1 listopada 2017 r. do 30 września 2020 r. W decyzji wskazano, iż wysokość renty od dnia 1 listopada 2017 r. wynosi 900 zł.

Dowód: decyzja odmowna z dnia 24 lutego 2000 r. (k. 112-113 akt), decyzja o przyznaniu świadczenia rehabilitacyjnego z dnia 14 marca 2000 r. (k. 114 i 116 akt), wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika (...) z dnia 15 lutego 2000 r. (k. 116 akt), wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika (...) z dnia 14 grudnia 2000 r. (k. 117 akt), wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika (...) z dnia 13 listopada 2001 r. (k. 118 akt), wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika (...) z dnia 26 listopada 2002 r. (k. 118 akt), orzeczenie lekarza orzecznika (...) z dnia 12 października 2005 r. (k. 119-120 akt), orzeczenie lekarza orzecznika (...) z dnia 29 października 2007 r. (k. 121-122 akt), orzeczenie lekarza orzecznika (...) z dnia 12 listopada 2012 r. (k. 123-124 akt), orzeczenie lekarza orzecznika (...) z dnia 17 listopada 2014 r. (k. 125-126 akt), decyzje (...) o ustaleniu prawa do renty i waloryzacji renty (k. 144-146), decyzja (...) o przyznaniu renty z dnia 28 grudnia 2000 r. (k. 495 akt), decyzja (...) o wysokości renty z dnia 21 listopada 2001 r. (k. 497 akt), decyzja (...) o wznowieniu wypłaty renty z dnia 4 grudnia 2002 r. (k. 498 akt), decyzja (...) o przeliczeniu renty z dnia 8 listopada 2005 r. (k. 499 akt), decyzja (...) o ustaleniu prawa do renty na dalszy okres z dnia 14 listopada 2007 r. (k. 500 akt), decyzja (...) o ustaleniu prawa do renty na dalszy okres z dnia 29 listopada 2012 r. (k. 501 akt), decyzja (...) o ustaleniu prawa do renty na dalszy okres z dnia 2 grudnia 2014 r. (k. 502 akt), decyzja (...) o ustaleniu prawa do renty na dalszy okres z dnia 19 października 2017 r. (k. 503 akt)

Działający przez profesjonalnego pełnomocnika powód, pismem z dnia 30 lipca 2015 r. zgłosił pozwanemu szkodę i wniosł: o wszczęcie u pozwanego postępowania likwidacyjnego tejże szkody, o wypłatę zadośćuczynienia opiewającego na kwotę 250.000 zł, o wypłatę: 3.600 zł kosztów opieki osób trzecich, 5.000 zł kosztów leczenia i leków, 2.000 zł kosztów przejazdów, a także o skierowanie powoda na badanie lekarskie z udziałem neurochirurga. Ponadto powód wyliczył koszty opieki i pielęgnacji na kwotę 27.000 zł.

Decyzją z dnia 11 września 2015 r. pozwany przyznał na rzecz powoda: ryczałt na koszty związane z leczeniem w wysokości 700 zł, **zadośćuczynienie za krzywdę w wysokości 65.000 zł**, koszty opieki w wysokości 1.152 zł, ustalając wysokość uznanych roszczeń na łączną kwotę 66.852 zł. Pozwany wskazał, iż do wyliczenia kosztów opieki przyjął stawkę 8 zł za jedną godzinę opieki oraz wyjaśnił, że jeśli rzeczywiste koszty wynikające z doznanych przez powoda obrażeń ciała lub rozstroju są wyższe niż przyznany ryczałt i zostaną one wykazane rachunkami lub innymi wiarygodnymi dokumentami, pozwany dokona weryfikacji stanowiska w tym zakresie.

Od ww. decyzji strona powodowa złożyła reklamację w dniu 15 października 2015 r., wnosząc o dopłatę zadośćuczynienia zgodnie ze zgłoszonym roszczeniem w kwocie 190.000 zł, 20.000 zł tytułem kosztów opieki osób trzecich, 4.300 zł tytułem kosztów dojazdu do placówek medycznych oraz 23.000 zł tytułem kosztów leków. Powód wyraził nadto wolę ugodowego zakończenia sprawy pod warunkiem przyznania mu renty z tytułu zwiększonych potrzeb w związku z doznaną szkodą, uwzględniającą przyszłe koszty opieki, leczenia i sprzętu sanitarnego licząc od dnia podpisania ugody w wysokości nie niższej niż 1.500 zł, gdyż zdaniem powoda nie będzie on zdolny do samodzielnej egzystencji przynajmniej do dnia 30 listopada 2017 r.

Decyzją z dnia 10 listopada 2015 r. pozwany utrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w zakresie wysokości przyznanego zadośćuczynienia, bowiem nie znalazł podstaw do jego zmiany, jednakże przyznał na rzecz powoda kwotę 1434,70 zł tytułem kosztów leczenia oraz kwotę 432 zł tytułem kosztów dojazdów do lekarza – za okres 3 lat, tj. od sierpnia 2015 (od daty zgłoszenia roszczeń) oraz rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 52 zł miesięcznie od dnia 1 stycznia 2016 r.

Pismem z dnia 3 marca 2016 r. pozwany podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w zakresie wysokości przyznanego zadośćuczynienia, twierdząc, iż nie znalazł podstaw do jego zmiany oraz poinformował, iż nie znalazł

również podstaw do uznania roszczenia z tytułu wyrównania utraconych dochodów za okres od 1 marca 2013 r do 29 lutego 2016 r. oraz do przyznania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Pismem z dnia 3 lutego 2016 r. powód złożył pozwanemu ponowną reklamację w związku z zaniżeniem zdaniem powoda wysokości przyznanego odszkodowania, wnosząc o dopłatę kwoty 55.000 zł, wypłatę 20.772,50 zł – wyrównania utraconych zarobków z jej kapitalizacją za okres od 1 marca 2013 r. do 29 lutego 2016 r. oraz kwotę 14.362,53 zł renty tytułem niezdolności do pracy za okres od 1 mara 2016 do 30 listopada 2017 r.

Natomiast decyzją z dnia 5 maja 2016 r. pozwany ponownie nie znalazł podstaw do zmiany swojego stanowiska i realizacji zgłoszonych roszczeń zarówno w zakresie zadośćuczynienia jak i odszkodowania.

W okresie od dnia 7 stycznia 2016 r. do dnia 6 października 2016 r. pozwany wypłacił na rzecz powoda rentę miesięczną w łącznej kwocie 624 zł.

Dowód: zgłoszenie szkody osobowej (k. 27-30 akt), decyzja z dnia 11 września 2015 r. (k. 21-32 akt), reklamacja z dnia 15 października 2015 r. (k. 33-35 akt), decyzja z dnia 10 listopada 2015 r. (k. 36 akt), decyzja z dnia 3 marca 2016 r. (k. 37 akt), reklamacja z dnia 3 lutego 2016 r. (k. 149-150 akt), decyzja z dnia 5 maja 2016 r. (k. 112-113 akt), potwierdzenie wypłat renty (k. 208 akt)

Skutkiem doznanych przez powoda urazów jest padaczka pourazowa, zespół psychoorganiczny oraz dysfajza, natomiast zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa szyjnego oraz lędźwiowego u powoda mają charakter naturalnych zmian zwyrodnieniowych (wynikają ze zmian zwyrodnieniowo-dyskopatycznych) i nie pozostają w związku z wypadkiem. Łączny uszczerbek na zdrowiu powoda z przyczyn ortopedycznych wynosi 0 %.

Ze względów neurologicznych powód doznał 7 % uszczerbku na zdrowiu z powodu uszkodzenia kości sklepienia czaszki oraz 30 % uszczerbku na zdrowiu z powodu encefalopatii pourazowej. Łączny uszczerbek na zdrowiu powoda z przyczyn neurologicznych wynosi 37 %.

Doznane przez powoda blizny pourazowe są objawem trwałym nieodwracalnym. Częstość występowania napadów padaczkowych jest trudna do przewidzenia w przyszłości, występować mogą okresy remisji i nawrotów. Leczenie powoda w tym zakresie powinno być prowadzone przez lekarza neurologa i w razie potrzeby odpowiednio modyfikowane.

W związku z wypadkiem, początkowo przez 3 lata powód odczuwał bóle głowy praktycznie codziennie. Obecnie powód odczuwa te bóle 2-3 razy w tygodniu, a stopień ich nasilenia wynosi od 7-9 w 10-stopniowej skali (...) odczuwania bólu.

W związku z doznanymi urazami powód odczuwa bóle głowy, zaburzenia koncentracji, uwagi i pamięci, zaburzenia kojarzeniowe oraz labilność emocjonalną z zaburzeniami nastroju. Dolegliwości te mogą trwać bardzo długo, nawet przez całe życie i mogą stanowić utrudnienie w kontaktach międzyludzkich na płaszczyźnie zawodowej, towarzyskiej, jak i rodzinnej. Biorąc pod uwagę czas jaki upłynął od wypadku, jak również możliwości regeneracyjne mózgu, stan powoda wynikający z następstw urazu czaszkowo-mózgowego jest utrwalony. Padaczka, która występuje u powoda dodatkowo może pogłębiać zaburzenia w zakresie procesów kojarzeniowych i pamięciowych, jeśli napady będą częste. Przyczynia się ona również do ograniczeń w podejmowaniu ewentualnych prac przy maszynach w ruchu, czy też na wysokości.

W związku z rozpoznaną padaczką pourazową powód wymaga leczenia farmakologicznego w poradni neurologicznej. Powód nie wymaga natomiast rehabilitacji w zakresie niedowładów kończyn. Obecnie u powoda nie występuje niedowład ruchowy połowiczny prawostronny z afazją obserwowany w okresie około operacyjnym.

Obecnie powód nie wymaga opieki osób trzecich w wykonywaniu czynności dnia codziennego, potrafi się sam umyć, wykąpać, ubrać, przygotować i spożyć posiłek, zrobić proste zakupy, wykupić receptę w aptece i jest samodzielny w zakresie potrzeb fizjologicznych. Wymaga jednak stałego nadzoru w przyjmowaniu leków i podczas wizyt lekarskich.

Rozpoznany u powoda niedosłuch nie pozostaje w związku z doznanym urazem.

Powód posiada ograniczenia w zakresie podejmowania pracy. Głównym ograniczeniem jest stwierdzona padaczka. Powód z tego powodu nie może pracować na wysokości, przy maszynach w ruchu, nie może prowadzić samochodów i innych pojazdów mechanicznych, natomiast może wykonywać proste prace fizyczne. Z uwagi na padaczkę powód nie jest zdolny do obsługi maszyn, w tym obsługi takich urządzeń jak wózki widłowe, pracy w intensywnym trybie, pracy zmianowej, pracy w nocy, wyjazdów w teren, pracy na wysokości. Z uwagi na zaburzenia pamięci i koncentracji powód nie jest zdolny do pracy wymagającej dużego wysiłku intelektualnego.

Z powodu urazu ośrodkowego układu nerwowego u powoda pojawiły się objawy psychopatologiczne świadczące o zaistniałym urazie- głównie w zakresie funkcji poznawczych, ale też w zakresie nastroju, napędu i sfery emocjonalnej. U powoda występują organiczne zaburzenia nastroju i organiczne zaburzenia funkcji poznawczych. Z uwagi na nieodwracalny charakter uszkodzeń w ośrodkowym układzie nerwowym – rokowanie jest niekorzystne. Drugą jakością niekorzystną, wpływającą na stan psychiczny powoda, są zaburzenia o charakterze zaburzeń adaptacyjnych, jako niemożność poradzenia sobie z utratą dotychczasowej aktywności i możliwości funkcjonowania w sferze zawodowej i pozazawodowej.

Z powodu ograniczonych zaburzeń nastroju pod postacią organicznej chwiejności afektywnej i organicznych zaburzeń funkcji poznawczych, nierokujących powrotu do zdrowia, uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 30 %. Z powodu zaburzeń adaptacyjnych, powstałych na skutek pojawienia się nowej, niekorzystnej sytuacji życiowej, spowodowanej konsekwencjami wypadku, uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 5 %. Łączny uszczerbek na zdrowiu powoda z psychiatrycznego i psychologicznego punktu widzenia wynosi 35 %.

Z uwagi na nieodwracalność uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego z objawową padaczką pourazową, zmianami opisanymi w badaniach obrazowych i EEG rokowanie co do powrotu do zdrowia w zakresie organicznych zaburzeń nastroju i zaburzeń funkcjonowania poznawczego jest niekorzystne.

Na skutek doznanych obrażeń, w tym uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, powód będzie odczuwał skutki wypadku do końca życia. Z uwagi na zaburzenia funkcji poznawczych powód nie jest zdolny do podjęcia funkcjonowania zawodowego jako pracownik umysłowy.

Z powodu charakteru objawów – zaburzeń nastroju na podłożu organicznym i adaptacyjnym powód wymaga opieki psychiatrycznej i psychologicznej. Oprócz leków przeciwpadaczkowych powód powinien otrzymywać leki przeciwdepresyjne. Wskazane jest leczenie lekami przeciwdepresyjnymi jako uzupełnienie leczenia lekami przeciwpadaczkowymi.

Z uwagi na uraz ośrodkowego układu nerwowego pogorszeniu może ulegać funkcjonowanie poznawcze powoda. Zmiany funkcjonowania psychologicznego powstałe w wyniku uszkodzeń centralnego układu nerwowego mają charakter trwałe i wykazują tendencję do nasilania z wiekiem, aniżeli remisji. Rokowania dotyczące poprawy zdrowia są raczej niekorzystne, a pełne wyzdrowienie niemożliwe.

Dowód: opinia biegłego ortopedy (k. 400-408 akt), opinia biegłego neurologa (k. 431-452 akt), opinia biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii (k. 409 – 430 akt), opinia uzupełniająca biegłego ortopedy (k. 447-448 akt), opinia uzupełniająca biegłego z zakresu psychiatrii i psychologii (k. 449-451 akt), opinia uzupełniająca biegłego neurologa (k. 451a - 451b akt),

Na miesięczne koszty powoda związane z przebytym wypadkiem składają się: leki w wysokości ok. 120 zł (leki na padaczkę, leki przeciwbólowe, leki dotleniające mózg), wizyty u neurochirurga w P. ok. 50 zł (150 zł co trzy miesiące) i paliwo na dojazdy do neurochirurga ok. 16 zł (50 zł co trzy miesiące), wizyty u okulisty w G. (150 zł min. 2 razy do roku) ok. 25 zł i paliwo na dojazdy do okulisty ok. 5 zł (ok. 30 zł co pół roku), koszty okularów ok. 30 zł (wymiana szkieł co pół roku w wysokości ok. 100 zł oraz wymiana opravek co dwa lata ok 300 zł), 10 zabiegów rehabilitacja kręgosłupa

z uwagi na drętwienie rąk ok. 33 zł (rocznie ok. 400 rocznie), opieka osoby trzeciej podczas wizyt lekarskich i pomoc w przyjmowaniu leków (ok. 1 godz. dziennie - 10zł) 300 zł.

Dowód: zeznania świadka W. M. (1) na rozprawie w dniu 12 marca 2020 r. (k. 518-519 akt)

Przed wypadkiem z 16 lipca 1999 r. powód był osobą towarzyską oraz otwartą. Uczęszczał na przyjęcia rodzinne i utrzymywał stałe relacje z najbliższymi. Był osobą spokojną, aktywną zawodowo. Początkowo pomagał swojemu bratu W. M. (2) w prowadzeniu warsztatu samochodowego, a następnie podjął pracę w charakterze magazyniera.

Od momentu przedmiotowego wypadku powód jest osobą skrytą i mało towarzyską. Nie utrzymuje chętnie kontaktów towarzyskich z najbliższą rodziną, znajomymi jak miało to miejsce przed wypadkiem. Powód jest nerwowy, posiada problemy z pamięcią i swobodnym wypowiedzianiem się. Reaguje agresją, gdy nie potrafi się wypowiedzieć.

Powód nie jest samodzielny. W zasadzie nie przygotowuje sobie posiłków, a sprawy dotyczące regulowania zobowiązań finansowych związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego pozostawia żonie. Powód spędza czas w domu wykonując jedynie proste czynności, między innymi związane z dbałością o dom.

Powód regularnie doznaje ataków epilepsji. Z uwagi na lęk przed ewentualnym atakiem powód prowadzi samochód wyłącznie w towarzystwie żony.

Dowód: zeznania świadka J. M. na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 r. (k. 312-313), zeznania świadka W. M. (2) na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 r. (k. 312-313)

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów, opinii biegłych, zeznań świadków oraz powoda.

Sąd w całości dał wiarę **dokumentom** przedstawionym przez strony w oryginałach lub kopiach w toku niniejszego postępowania. Jeśli chodzi o dokumenty skopiowane, to wobec faktu, że strony nie przeczyły, że kopie te odzwierciedlają treść oryginałów, Sąd nie znalazł podstaw, aby nakładać obowiązek przedkładania przedmiotowych dokumentów w oryginałach. W efekcie tak przedstawione środki dowodowe na zasadzie art. 309 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. miały pełną moc dowodową w tym postępowaniu.

Za w pełni przydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy uznać należało **opinie sporządzone przez Instytut (...) spółkę z o. o. Independent (...) w K.** z dziedziny ortopedii i traumatologii, psychologii i psychiatrii oraz neurologii. Opinie te były rzetelne, fachowe, a nadto logiczne i pozbawione wewnętrznych sprzeczności. Zespoły je sporządzające w sposób wyczerpujący ustosunkowały się w ich treści do tezy dowodowej postawionej przez Sąd i opierając się na przedłożonej im dokumentacji medycznej oraz przeprowadzonych badaniach udzieliły odpowiedzi na pytania dotyczące zakresu obrażeń doznanych przez powoda w wyniku wypadku z dnia 16 lipca 1999 roku, skutków tego wypadku w zakresie zdrowia fizycznego i psychicznego powoda, odczuwanych cierpień, a także rokowań na przyszłość i ewentualności potrzeby dalszego leczenia. Sporządzone opinie były wprawdzie kwestionowane zarówno przez stronę powodową jak i pozwanego, jednakże ich autorzy w sposób wyczerpujący odnieśli się do stawianych zarzutów, wyjaśniając powody, które zadecydowały o ich końcowych wnioskach.

Zeznania świadka W. M. (1) Sąd uznał za w pełni wiarygodne, albowiem były one spontaniczne, spójne oraz logiczne, a także korelowały z resztą zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności w postaci zebranych dokumentów i opinii Instytutu. Fakt, iż pochodziły od małżonki powoda, a więc osoby zainteresowanej rozstrzygnięciem sprawy, nie spowodował umniejszenia ich wiarygodności. Zeznania te były przy tym w pełni przydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i mogły służyć za podstawę ustaleń. Świadek jako osoba najbliższa powodowi w sposób dokładny oraz nie budzący wątpliwości Sądu zeznała o obecnej sytuacji zdrowotnej powoda. Skrupulatnie wskazała na jego potrzeby, w tym przyjmowane leki oraz rodzaj i częstotliwość wizyt lekarskich, na które udaje się jej mąż.

Zeznania świadka J. M. (córkę powoda) Sąd również uznał za wiarygodne, aczkolwiek mało przydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Wskazać należy, iż świadek nie była w stanie przedstawić przebiegu zdarzeń następujących bezpośrednio po wypadku z lipca 1999 roku ani też z własnych doświadczeń wskazać jak wyglądało życie powoda przed tym zdarzeniem, albowiem w chwili wypadku świadek była zaledwie trzyletnim dzieckiem. Świadek przedstawiła w sposób ogólny, iż powód aktualnie skarży się na bóle głowy i bóle kończyn, a także posiada trudności w swobodnym wypowiedzianiu się, jednakże nie potrafiła precyzyjnie określić, czy dolegliwości te są wyłącznie następstwem doznanych przez powoda urazów.

Zeznania świadka W. M. (2) (brata powoda) Sąd uznał za wiarygodne i w pełni przydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Zeznania te były logiczne oraz pozbawione wewnętrznych sprzeczności. Świadek wskazał, iż powód przed wypadkiem z lipca 1999 roku był osobą towarzyską, spokojną oraz aktywną zawodowo. Pomagał świadkowi (bratu) w prowadzeniu warsztatu samochodowego, a następnie podjął pracę jako magazynier. Świadek relacjonował, iż na skutek wypadku funkcjonowanie powoda uległo znacznemu pogorszeniu, wskazując na problemy powoda ze swobodnym wypowiedzianiem się, uskarżanie się na dolegliwości bólowe oraz brak samodzielności. Świadek wskazał nadto – choć przyznał, iż nie posiada w tym zakresie precyzyjnej wiedzy – iż powód regularnie doznaje ataków epilepsji.

Sąd nadał przymiot wiarygodności **zeznaniom powoda**, albowiem były one spontaniczne, spójne oraz logiczne. Zeznania te były przy tym w pełni przydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i mogły służyć za podstawę ustaleń. Powód wskazał na obecne problemy z mową oraz długofalową pamięcią. Podał, iż przyjmuje leki przeciwbólowe w znacznych ilościach oraz niezbędne leki przeciwpadaczkowe. Nadmieniał, iż w związku z przeżytym wypadkiem ma trudności z podjęciem i utrzymaniem pracy oraz przebywa głównie w domu. Powód zeznał, iż z uwagi na przeżycia związane z wypadkiem jego psychika jest znacząco osłabiona oraz że uszczerbek zdrowotny uniemożliwił mu spełnienie życiowych planów i marzeń.

Na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 roku Sąd oddalił wniosek powoda o zwrócenie się do (...) o przedłożenie kopii wszystkich decyzji dotyczących renty przyznanej na rzecz powoda, uznając iż o dokumenty te może zwrócić się sam powód.

Oddaleniu podlegał również wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii neurologa na okoliczności wskazane w piśmie z dnia 25 lipca 2019 roku, albowiem sporządzone przez biegłego opinie – główna i uzupełniająca w pełni wyczerpały postawioną przez Sąd tezę dowodową. Przeprowadzenie tego dowodu zmierzałoby jedynie do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

W niniejszej sprawie powód domagał się zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w postaci cierpienia fizycznego i psychicznego, będących następstwem wypadku komunikacyjnego z dnia 16 lipca 1999 roku, a także renty z tytułu zwiększonych potrzeb oraz renty z tytułu utraty zdolności do pracy.

Powód swoje roszczenia skierował przeciwko pozwanemu - (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W., jako odpowiedzialnemu z tytułu umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku drogowego z 16 lipca 1999 roku Ł. G.. Kwestie zakresu odpowiedzialności ubezpieczyciela reguluje art. 822 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. W myśl art. 822 § 4 k.c., uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. Zakres odpowiedzialności odszkodowawczej ubezpieczyciela jest zatem determinowany zakresem odpowiedzialności ubezpieczonego – sprawcy wypadku.

W niniejszej sprawie sama zasada odpowiedzialności pozwanego za następstwa powyższego wypadku nie była przedmiotem sporu i została przez pozwanego potwierdzona na etapie przedsądowym, gdy pozwany wypłacił powodowi odpowiednie świadczenia tytułem zadośćuczynienia, odszkodowania oraz renty. Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się natomiast do tego, czy wypłacone przez pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego kwoty są adekwatne do doznanej przez powoda krzywdy oraz poniesionych szkód z tytułu zwiększonych potrzeb i utraty zdolności do pracy, czy też wymagają uzupełnienia.

W pierwszej kolejności rozważyć należało kwestię zasadności roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę.

Podstawę prawną tego roszczenia stanowią przepisy art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 zd. 1 k.c. Zgodnie z nimi, w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie stanowi formę rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej, tj. krzywdy rozumianej jako ujemne przeżycia związane z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi pokrzywdzonego. Ustalając wysokość zadośćuczynienia należy mieć na uwadze wiek poszkodowanego, rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń, stopień i rodzaj cierpień fizycznych i psychicznych, intensywność (natężenie, nasilenie) i czas trwania tych cierpień, nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, niemożność wykonywania zawodu, uprawiania sportów, rodzaj dotychczas wykonywanej pracy przez poszkodowanego, który powoduje niemożność dalszego jej kontynuowania, konieczność korzystania ze wsparcia innych, w tym najbliższych, przy prostych czynnościach życia, konieczność przedstawiania przez sumę zadośćuczynienia odczuwalnej wartości ekonomicznej, przynoszącej poszkodowanemu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne - nie będącej jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, co wynika z kompensacyjnego charakteru zadośćuczynienia, ewentualne wynikające z uszkodzenia ciała ograniczenie wydolności pracy i utrudnienia w jej wykonywaniu, indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej, jeśli będą istotne na tle konkretnej sprawy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 10 lipca 2013 roku, eLEX nr (...)).

Podnieść także trzeba, iż zadośćuczynienie ma mieć charakter kompensacyjny i nie może mieć jedynie charakteru symbolicznego, ale też nie może być nadmierne w stosunku do krzywdy i być źródłem nieuzasadnionej korzyści majątkowej.

Wskazać należy w tym miejscu za Sądem Najwyższym, iż pojęcie „sumy odpowiedniej”, użyte w art. 445 § 1 k.c., w istocie ma charakter niedookreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazane są kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie wysokość ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być "odpowiednia" w tym znaczeniu, że powinna być - przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego - utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa." (wyrok Sądu Najwyższego z 28 września 2001 roku, sygn. akt III CKN 427/00, LEX nr 52766).

Jak słusznie dalej wywodzi Sąd Najwyższy, „zadośćuczynienie nie jest karą, lecz sposobem naprawienia krzywdy. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, wyłączenia z normalnego życia itp. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości (a więc prognozy na przyszłość). Przy ocenie więc "odpowiedniej sumy" należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności danego wypadku, mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy." (wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2000 roku, sygn. akt I CKN 969/98, LEX nr 50824).

Wobec powyższego zadaniem Sądu było ustalenie jaka kwota zadośćuczynienia będzie adekwatna w obliczu cierpień fizycznych i psychicznych doznanych przez powoda na skutek wypadku z 16 lipca 1999 r.

Bez wątplenia wypadek drogowy z udziałem powoda wywołał u niego uszkodzenie ciała jak i rozstrój zdrowia w rozumieniu przywołanej regulacji. Powód doznał bowiem urazu wielonarządowego, urazu czaszkowo-mózgowego z mnogimi krwiami śródczaszkowymi: krwiakiem nadtwardówkowym okolicy czołowo-skroniowej lewej i ciemieniowo-skroniowej lewej, krwiakiem wewnątrzmożgowym okolicy ciemieniowej lewej, wielofragmentowego złamania kości czaszki okolicy czołowo-skroniowej, ciemieniowej z wgłobieniem kości okolicy ciemieniowej lewej z obrzękiem mózgu, niedowładem prawostronnym i afazją, także złamania żebra VI, VII, VIII po stronie lewej. Zgodnie z wydaną przez biegłego sądowego z dziedziny neurologii opinią – w pełni podzielaną przez Sąd – długotrwały uszczerbek na zdrowiu związany z dolegliwościami neurologicznymi doznanymi na skutek wypadku, wynosi 37 %. Stosownie natomiast do – także podzielanej przez Sąd – opinii biegłych psychiatry i psychologa, uszczerbek na zdrowiu powoda z psychiatrycznego i psychologicznego punktu widzenia wynosi 35 %.

Zauważyć należy, że powód po wypadku wymagał hospitalizacji przez półtora miesiąca. W tym czasie powód został poddany zarówno leczeniu operacyjnemu jak i farmakologicznemu, przechodząc między innymi zabiegi mające na celu usunięcie krwiaka. Dodatkowo cierpienia powoda potęgował odczuwany wówczas ból związany z doznanymi urazami.

Mimo opuszczenia szpitala proces leczenia powoda trwał nadal i był prowadzony w trybie ambulatoryjnym w poradni neurologicznej. Wymagało to wielu wyrzeczeń, czasu i zaangażowania. Odczuwane dolegliwości spowodowały także, że powód musiał prowadzić oszczędny tryb życia i zrezygnować z dotychczasowej aktywności zawodowej oraz fizycznej w takim zakresie, w jakim czynił to przed wypadkiem.

Powód w dalszym ciągu skarży się na bóle i dyskomfort związany z okolicami doznanych urazów. Leczy się neurologicznie, okulistycznie oraz odbywa niezbędną rehabilitację kręgosłupa. Wypadek wywołał u powoda również następstwa w sferze psychicznej. Z powodu urazu ośrodkowego układu nerwowego u powoda pojawiły się objawy psychopatologiczne, głównie w zakresie funkcji poznawczych, ale też w zakresie nastroju, napędu i sfery emocjonalnej. U powoda występują nadto organiczne zaburzenia nastroju i organiczne zaburzenia funkcji poznawczych, a także zaburzenia o charakterze zaburzeń adaptacyjnych, jako niemożność poradzenia sobie z utratą dotychczasowej aktywności i możliwości funkcjonowania w sferze zawodowej i pozazawodowej.

Wobec tego nie można uznać, że następstwa wypadku są jedynie przejściowe i z biegiem czasu nie będą dostrzegalne. Mają one w ocenie Sądu poważny charakter i w sposób istotny wpłynęły na życie powoda. W tej sytuacji Sąd uznał, że adekwatna do doznanej przez powoda krzywdy będzie kwota 140.000 zł. Mając na względzie, iż w toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powodowi dobrowolnie kwotę 65.000 zł tytułem zadośćuczynienia, zasądzeniu na rzecz powoda podlegała – wskazana w pozwie – **kwota 75.000 zł, o czym orzeczono w pkt. I. sentencji wyroku**. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., mając na względzie, iż pismem z dnia 3 marca 2016 r. pozwany odmówił powodowi wypłaty należnego mu zadośćuczynienia ponad kwotę uprzednio wypłaconą, zatem należne powodowi odsetki należało liczyć od dnia 4 marca 2016 r. do dnia zapłaty.

Jednocześnie wskazać należy, iż wysokość zasądzonej tytułem zadośćuczynienia kwoty nie może być odnoszona jedynie do procentowej wartości trwałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Sąd orzekający podziela niniejszym pogląd Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, wyrażony w wyroku z 24 lipca 2013 roku (sygn. akt I ACa 715/13, LEX nr 1363003), zgodnie z którym określany procentowo rozmiar uszczerbku na zdrowiu ma jedynie charakter pomocniczy i nie powinien być wyłączną podstawą określania wysokości należnego świadczenia. Jak słusznie wskazał nadto powołujący się na to orzeczenie Sąd Apelacyjny w Szczecinie, w wyroku z 7 listopada 2013 roku (sygn. akt I ACa 455/13): “wskazany procentowo uszczerbek nie stanowi mnożnika przy ustalaniu należnej powodowi kwoty. To sąd bowiem na podstawie sporządzonych opinii i pozostałych zebranych w sprawie dowodów, uwzględniając doświadczenie życiowe i zasady logiki, określa rozmiar krzywdy i cierpienia doznanych przez poszkodowanego. Sąd w cyt. orzeczeniu wyjaśnił też, że jednocześnie sąd winien ustalić, jak dany wypadek przełożył się na obecne

życie poszkodowanego, w szczególności czy skutki wypadku wprowadzają w jego życiu konkretne ograniczenia, czy możliwości kontynuowania edukacji, rozwoju kariery zawodowej, założenia rodziny zostały zmniejszone lub całkowicie wyłączone”.

Powyższe, w świetle doznanych przez powoda licznych urazów, konieczności leczenia poszpitalnego, a także kontynuowanego po dzień dzisiejszy leczenia neurologicznego oraz okulistycznego tym bardziej przemawia za zasadnością wyżej wskazanej kwoty tytułem zadośćuczynienia.

W dalszej kolejności rozważyć należało kwestię zasadności zgłoszonego przez powoda roszczenia o zasądzenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb oraz renty z tytułu utraty zdolności do pracy. Roszczenia te, w ocenie Sądu, zasługiwały na uwzględnienie co do zasady.

Podstawę prawną dochodzonych przez powoda roszczeń stanowi przepis art. 444 § 2 k.c. Stosownie do treści tego przepisu, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Renta z art. 444 § 2 ma na celu naprawienie szkody przyszłej, wyrażającej się w wydatkach na zwiększone potrzeby oraz w nieosiągnięciu tych zarobków i innych korzyści majątkowych, jakie poszkodowany mógłby osiągnąć w przyszłości, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

Jeśli chodzi o **rentę z tytułu zwiększonych potrzeb**, to wskazać należy, iż – jak słusznie przyjmuje się w doktrynie – konsekwencją oddziaływania czynnika szkodzącego może być zwiększenie się potrzeb poszkodowanego, na przykład z uwagi na powstanie kosztów związanych z rehabilitacją, zakupem leków, opieką lekarską czy też specjalną dietą. Konieczność ponoszenia dodatkowych wydatków powoduje, że sytuacja majątkowa poszkodowanego ulega pogorszeniu, nawet jeśli poszkodowany może kontynuować dotychczasową pracę zarobkową. Ponieważ celem przyznania renty jest osiągnięcie stanu, jaki istniałby, gdyby zdarzenie szkodzące nie miało miejsca, powinna ona pokrywać koszty zwiększonych potrzeb poszkodowanego (tak K. Osajda (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2020, komentarz do art. 444, uwaga 70). Jednocześnie, zgodnie z poglądem judykatury, przyznanie renty z tytułu zwiększonych potrzeb na podstawie ww. artykułu nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany te potrzeby faktycznie zaspokaja i ponosi związane z tym wydatki. Do przyznania renty z tego tytułu wystarcza samo istnienie zwiększonych potrzeb jako następstwa czynu niedozwolonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1976 roku, sygn. akt IV CR 50/76). Powyższe należy w szczególności odnieść do sprawowania nad poszkodowanym opieki przez rodzinę, co nie pozbawia poszkodowanego prawa do renty (tak K. Osajda (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2020, komentarz do art. 444, uwaga 71).

Przenosząc powyższe na realia niniejszej sprawy, w ocenie Sądu powód sprostał obciążającemu go ciężarowi wykazania, iż na skutek wypadku z dnia 16 lipca 1999 roku wymaga on sprawowania opieki (nadzoru) przez osoby trzecie. Związane jest to ze stanem psychicznym powoda. Jak wynika bowiem z opinii biegłych psychiatry i psychologa, z uwagi na zaburzenia funkcjonowania w wymiarze poznawczym, tj. zaburzenia pamięci, koncentracji, uwagi liczenia oraz orientacji, powód wymaga dozoru osób trzecich, zwłaszcza w procesach wymagających tych umiejętności. Ponadto, wymagana jest także obecność osób trzecich w procesie leczenia powoda. W ocenie Sądu, zasadnym jest uznanie, iż opieka nad powodem winna być zapewniona w wymiarze 1 godziny dziennie. Należy bowiem zauważyć, iż – jak wynika z opinii biegłych sądowych – obecność osób trzecich sprowadzać się ma do nadzoru nad konkretnymi czynnościami podejmowanymi przez powoda, nie jest natomiast konieczne zapewnienie powodowi opieki w wymiarze tożsamym z wymiarem pełnego etatu pracy zawodowego opiekuna, tj. 8 godzin dziennie. Zdaniem Sądu, zasadnym jest przyjęcie zaproponowanej przez stronę powodową stawki 10 zł za godzinę opieki, która to stawka odpowiada wysokości minimalnego wynagrodzenia za godzinę pracy w 2014 r. W konsekwencji, po przeliczeniu ilości godzin w miesiącu przez ww. stawkę, uznać należy, iż kwotą należną powodowi jest kwota 300 zł miesięcznie.

Jednocześnie powód wykazał, iż ponosi koszty leczenia neurologicznego i psychiatrycznego. W zakres tych kosztów wchodzi zakup lekarstw, koszty konsultacji w specjalistycznych poradniach – co w ocenie Sądu jest w pełni uzasadnione z uwagi na ograniczony dostęp do specjalistów w ramach wizyt refundowanych przez NFZ – oraz koszty

dojazdu do placówek medycznych. Sąd w pełni przychylił się do stanowiska powoda, który wskazywał, iż ponoszone z tego tytułu wydatki stanowią zryczałtowaną kwotę 200 zł w skali miesiąca, co znajduje również swoje odzwierciedlenie w przedłożonych do akt sprawy fakturach VAT oraz rachunkach.

Mając na uwadze powyższe, zasądzeniu na rzecz powoda tytułem **renty z tytułu zwiększonych potrzeb podlegała kwota 280 zł** miesięcznie, płatna do 10-tego dnia każdego miesiąca począwszy od 1 kwietnia 2020 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat – **o czym orzeczono w pkt. V. sentencji wyroku.**

Zasądzeniu na rzecz powoda podlegała nadto **skapitalizowana renta z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od 1 lipca 2016 r. do 31 marca 2020 r.**, w wysokości 12.600 zł, (45 miesięcy x 280 zł =12.600 zł) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po wydaniu wyroku do dnia zapłaty. Sumę 12.600 zł należało jednakże pomniejszyć o kwotę 260 zł, wypłaconą już powodowi przez pozwanego. Pozwany bowiem decyzją z dnia 10 listopada 2015 r. przyznał powodowi rentę w wysokości 52 zł miesięcznie od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2016r., przy czym w okresie od lipca do grudnia 2016r. wypłacił na rzecz powoda z tego 260 zł. **(punkt II. sentencji wyroku).**

Jeśli chodzi o **rentę wyrównawczą, a więc zmierzającą do rekompensaty utraconych zarobków i innych korzyści**, to określenie jej wysokości powinno nastąpić poprzez obliczenie różnicy między zarobkami, jakie poszkodowany osiągałby w okresie objętym rentą, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (zarobki hipotetyczne), a zarobkami, jakie może realnie osiągnąć bez zagrożenia swego stanu zdrowia. W tym miejscu wskazać należy, iż powód przed wypadkiem pracował jako magazynier. Tymczasem, jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, orzeczeniem lekarza orzecznika (...) powód został uznany za osobę częściowo niezdolną do pracy. Ze sporządzonej w niniejszej sprawie opinii specjalistycznej wynika, iż powód posiada ograniczenia w zakresie podejmowania pracy, przy czym głównym ograniczeniem jest stwierdzona padaczka. W związku z powyższym, powód nie może pracować na wysokości, przy maszynach w ruchu, nie może prowadzić samochodów i innych pojazdów mechanicznych, natomiast może wykonywać proste prace fizyczne. Z uwagi na padaczkę powód nie jest zdolny do obsługi maszyn, w tym obsługi takich urządzeń jak wózki widłowe – a których obsługa wiąże się z pracą w charakterze magazyniera, pracy w intensywnym trybie, pracy zmianowej, pracy w nocy, wyjazdów w teren oraz pracy na wysokości. Nadto, biegły neurolog w sporządzonej na potrzeby niniejszego postępowania opinii wskazał, iż powód doznał 7 % uszczerbku na zdrowiu z powodu uszkodzenia kości sklepienia czaszki oraz 30 % uszczerbku na zdrowiu z powodu encefalopatii pourazowej – łącznie 37 % uszczerbku na zdrowiu, natomiast jak wynika z opinii biegłych psychiatry i psychologa, z powodu ograniczonych zaburzeń nastroju pod postacią organicznej chwiejności afektywnej i organicznych zaburzeń funkcji poznawczych, nierokujących powrotu do zdrowia, uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 30 %, a z powodu zaburzeń adaptacyjnych, powstałych na skutek pojawienia się nowej, niekorzystnej sytuacji życiowej, spowodowanej konsekwencjami wypadku, uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 5 %. Powyższe niewątpliwie prowadzi do konstatacji, iż aktywizacja zawodowa powoda na poziomie tożsamym jak przed wypadkiem z dnia 16 lipca 1999 r. nie jest już możliwa.

Mając zatem na uwadze, iż powód aktualnie otrzymuje rentę w wysokości 700,25 zł, w ocenie Sądu zasadnym było przychylenie się do stanowiska powoda, który wnosił o zasądzenie renty z tytułu częściowej utraty zdolności do pracy w wysokości różnicy pomiędzy uzyskiwanym przez niego ww. świadczeniem z (...) a wysokością minimalnego wynagrodzenia za pracę netto w roku 2016, które wynosiło wówczas 1.355,69 zł. W konsekwencji, **zasądzeniu na rzecz powoda podlegała kwota 655,44 zł**, płatna do 10-tego dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat, o czym orzeczono w pkt VI. sentencji wyroku. Rentę tę należało jednak zasądzić począwszy od kwietnia 2020 r., tj. miesiąca wydania wyroku w sprawie, a w pozostałym zakresie, uległa ona skapitalizowaniu o czym poniżej.

Częściowemu uwzględnieniu podlegało również powództwo w zakresie dotyczącym żądania zasądzenia **kwoty 20.920,83 zł tytułem skapitalizowanej renty z tytułu utraty zdolności do pracy za okres od lipca 2013 r. do lipca 2016 r.** wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 marca 2016 r. do dnia zapłaty. Sumę

tę należało bowiem pomniejszyć o kwotę 364 zł, wypłaconą powodowi przez pozwanego. Pozwany bowiem decyzją z dnia 10 listopada 2015 r. przyznał powodowi rentę w wysokości 52 zł miesięcznie od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2016r., przy czym w okresie od dnia 7 stycznia 2016 r. do dnia 6 października 2016 r. wypłacił na rzecz powoda z tego tytułu łączną kwotę 624 zł (w tym do lipca 2016 r. kwotę 364 zł). Wobec powyższego, z powodów wskazanych wyżej, w pkt. IV. sentencji wyroku zasądzono na rzecz powoda kwotę 20.556,83 zł (20.920,83 zł minus 364 zł) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 marca 2016 r. do dnia zapłaty.

W punkcie III. sentencji wyroku zasądzono na rzecz powoda kwotę 28.839,36 zł tytułem skapitalizowanej renty z powodu utraty zdolności do pracy płatnej od dnia 1 sierpnia 2016 r. do dnia 31 marca 2020 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po wydaniu wyroku do dnia zapłaty (44 miesiące x 655,44 zł = 28.839,36 zł). Sąd dokonał kapitalizacji renty począwszy od sierpnia 2016r., albowiem rentę za lipiec 2016r. powód skapitalizował już w żądaniu wskazanym w punkcie 4 pozwu. Tym samym w pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie VIII. sentencji wyroku, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając nimi w całości pozwanego jako przegrywającego proces. Jednocześnie, na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., pozostawiono ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. Jednocześnie mając na względzie wkład pracy pełnomocnika powoda, zaznaczono, iż należne mu wynagrodzenie winno zostać ustalone na poziomie dwukrotności stawki minimalnej, co znajduje podstawę w § 15 ust. 3 pkt 1) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 poz. 1800 ze zm.).

/-/ sędzia Małgorzata Małecka

ZARZĄDZENIE

1. odnotować uzasadnienie,
2. doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem pełnomocnikom stron,
3. za 14 dni lub z apelacją.

Poznań, dnia 22 kwietnia 2020 r.

/-/ sędzia Małgorzata Małecka